

grueles

Een uitgave van de stichting 'GRUELES' april 2003, 23e jaargang nr. 1

grueles

Een uitgave van de stichting 'GRUELES' april 2003, 23e jaargang nr. 1

Bij de voorpagina

Circa 1960. Pension, theetuin, frituur Dormans, hoek Steenstraat Rijksweg in Rijckholt.

Titelpagina. Hetzelfde huis, 40 jaar later: Frituur Ans.

Voorwoord redactie

Alweer een nieuwe lente; dat gaat maar door. Alleen dat nieuwe geluid blijft uit. Kanonnen klinken als vanouds.

Het jaar 2003 is een saai jaar. Je kunt het niet op zijn kop zetten, zoals 1961, of van achter naar voren beleven, zoals 2002. Je kunt er eigenlijk niks mee. Het is niet eens een schrikkeljaar, en geen Grote Bronk. We moeten er dus zelf maar iets moois van maken.

Overigens geen reactie ontvangen over het probleem van "Nêt" en "Zjëun". Ik heb alleen twee uitzonderingen gevonden. Chris Bouchoms (zoon van Bèr van Pieterke) wordt niet Zjëun genoemd, ook Catrien Segers (moeder van twee koningen) werd niet Nêt genoemd.

Ich sjriéf mich neet:

meh:

D'n Ûiver
Boedzjiefke
Pootsj
De Vrieje
Caisse Deux

Harrie Mertens (doodgraver)
Pierre Pinckaers
Pie Spronck (de sjmiëd)
Caelen
Marie Theelen

Er is twijfel over wie "Sjtik de Bôbbel" was. Kunt u ons helpen?

Zaolige Paose.

Alias Piet van Caldenborgh

Vlemke

ich kên dich 'n tas sóp koëme bringe
oe ste oûch nog d'n han aon kêns werme
meh de dêur vêlt weer achter mich toûw,
wat blyf ês neet mie es 't vlemke vaan 'n kiëts

ich kên mêd dich kalle
waol honderddoezend wêurd
meh de dêur vêlt weer achter mich toûw,
en wat blyf ês neet mie es 't vlemke vaan 'n kiëts

en ich kên mêd dich goën waandele
en trukgoën en laachte en buûke òm säomeherinneringe
en daan vêlt de dêur weer achter mich toûw,
meh wat blyf ês dat vlemke vaan die kiëts.

Maria Scheres

Riékelt blyf Riékelt

Dit jaar is het zestig jaar geleden dat Rijckholt zijn gemeentelijke zelfstandigheid verloor. Op 1 januari 1943 werd de gemeente Rijckholt bij de gemeente Gronsveld gevoegd. Reden om eens wat extra aandacht te schenken aan de relatie tussen de beide dorpen.

Een gevoel

Als mensen in *Keer*, waar ik al 36 jaar woon, mij horen praten dan wordt vaak gevraagd: "Kom je uit Gronsveld?" Mijn antwoord luidt dan: "Nee, uit Rijckholt." Steevast krijg ik dan het antwoord: "Ja maar, dat is toch hetzelfde." Vertwijfeld schud ik dan, bij zoveel onbegrip, maar eens met mijn hoofd en voel me als iemand van *Hérkender* (Herkenrade) die te horen krijgt dat zijn dorpje hetzelfde is als *Sin Gittere* (Sint-Geertruid). Toegegeven, het is een gevoel. Waarschijnlijk is mijn generatie de laatste die dat nog zo voelt, maar toch...

Heeft dat gevoel met chauvinisme of met nestgeur te maken?

De bestuurlijke relatie

Wij gaan ervan uit dat Rijckholt en Gronsveld tot ongeveer de 12e eeuw één gebied waren en dat beide dorpen door erfenisdeling van elkaar zijn gescheiden. Hoe het ook zij, in de archieven komen wij in 1143 ene Wijnand van Gronsveld tegen die Heer van Rijckholt wordt genoemd. Door de eeuwen heen, zeker vanaf de 12e eeuw, trokken beide dorpen, Rijckholt en Gronsveld, in bestuurlijke zin gescheiden op. Rijckholt was een zelfstandige heerlijkheid en Gronsveld was dat ook. Rijckholt beschouwde zich sinds 1470 zelfs als "zonneleen". Dat betekende dat de Heer van Rijckholt alleen aan "Onze-Lieve-Heer" verantwoording aflegde en dat hij met andere wereldlijke autoriteiten niets te maken wilde hebben. Rijckholt bracht het tot baronie, Gronsveld tot graafschap.

Met de komst van de Fransen in 1795 kwam een einde aan de heerschappij van de grafelijke familie van Törring-Jettenbach in Gronsveld en de familie De Bounam in Rijckholt. Vanaf die tijd zijn van hogerhand diverse pogingen gedaan beide gemeenten samen te voegen. Het zou nog meer dan honderdvijfenvertig jaar duren eer dat lukte.

Château de Rijckholt près Gronsveld à Mr. le baron de Bounam.
Kasteel Rijckholt begin 19e eeuw. Aquarel van Ph. van Gulpen.

In 1828 vond in deze contreien een gemeentelijke herindeling plaats. Keer en Cadier werden samengevoegd tot één gemeente. Sint-Geertruid werd losgekoppeld van Eijsden/Breust en ging als zelfstandige gemeente verder. Nadat eerder al het voorstel om de gemeenten Oost en Rijckholt samen te voegen was mislukt, stuitte de samenvoeging van Rijckholt en Gronsveld op zoveel bezwaren van de inwoners van Rijckholt dat men ook van dit voornemen afzag. Ook andere pogingen, onder andere in 1888, om van Gronsveld en Rijckholt één gemeente te maken ketsten af op de halsstarrigheid van de Rijckholtenaren.

Nadat Arnold Hubert Spauwen in 1913 in Gronsveld tot burgemeester was benoemd, volgde hij acht jaar later ook Wöllem Schrijnemaekers in Rijckholt op. Bij die benoeming kreeg Spauwen van de Gouverneur de opdracht beide gemeenten samen te voegen. Tijdens een van de eerste gemeenteraadsvergaderingen die hij in Rijckholt voorzat (10 november 1925) liet hij zich ontvallen, dat hij ook zonder die opdracht de samenvoe-

ging op de agenda zou hebben geplaatst. Bij het aanvaarden van zijn ambt was hij immers de verplichting aangegaan, de belangen van Rijckholt met al zijn vermogen voor te staan en te bevorderen. Volgens hem waren de belangen van de Rijckholtenaren het meest gediend met een fusie. Een van zijn argumenten was dat de financiële situatie van de gemeente Rijckholt noopte tot belastingverhoging. Bij samenvoeging zou die belastingverhoging achterwege kunnen blijven. Trouwens, de samenvoeging zou voor de Rijckholtenaren geen noemenswaardige ongemakken opleveren. Natuurlijk, de afstand tot de secretarie was groter, maar in Gronsveld konden de inwoners elke dag terecht, terwijl de secretarie van Rijckholt alleen op dinsdag en vrijdag enige uren open was. En als Rijckholtenaren wilden trouwen of een kind wilden laten dopen, moesten ze dat toch in de kerk van Gronsveld doen, aldus Spauwen. Na enige aarzeling gingen de zeven Rijckholtse raadsleden met zijn voorstel akkoord. Afsgesproken werd dat overeenkomstig de gemeentewet een commissie gevormd zou worden om de samenvoeging verder voor te bereiden.

In die overlegperiode verzocht B&W van Gronsveld de Gouverneur om van beide gemeenten niet één gemeente te maken, maar de gemeente Rijckholt op te heffen en bij Gronsveld te voegen. Het nuanceverschil betekende dat Gronsveldse beampten niet ontslagen en opnieuw benoemd hoefden te worden. Het college vreesde dat een of meerdere ambtenaren als gevolg van dorpspolitiek groot gevaar liepen, om niet meer benoemd te worden.

Maar toen kreeg de zaak een andere wending. Na zeven maanden kwam Spauwen opnieuw met de voorbereidingscommissie bijeen. Die bestond uit: H. Caelen, P. Duijsens, M. Wassenaar, W. Gilissen, L. Frambach, D. Schrijnemaekers en P. Frambach. Weer bracht Spauwen de financiële situatie te berde. Hij beweerde dat die situatie voor een groot gedeelte bepaald werd door de belastingen die kasteelbewoner Regout betaalde. De inkomsten waren op dat moment nog redelijk maar als Regout zou overlijden - hij was al bejaard - dan zou de financiële situatie flink verslechteren. De vraag was of de Gronsveldenaren dan nog wel trek hadden in een samenvoeging. De commissieleden vonden de opvattingen van Spauwen te pessimistisch en waren niet overtuigd. Zij meenden door productievare inzet van het gemeentelijk bezit, zoals weilanden en bos, meer inkomsten te genereren. Het gevolg was dat de samenvoeging weer niet doorging. Spauwen bedankte eind 1927 voor het Rijckholts

burgemeestersambt en Zjang Roosen nam zijn taak over. Spauwen werd later toch nog weer burgemeester van Rijckholt maar dan wel kort. Want toen Zjang Roosen in 1940, in verband met zijn leeftijd, niet meer benoembaar was, deed Spauwen het burgemeesterambt van Rijckholt er nog een jaartje bij.

Overigens, in Eckelrade dacht men in die tijd anders over het samengaan met Gronsveld. Het dorp was in tweeën gedeeld: de 65 woningen met 340 inwoners ten westen van de Dorpsstraat (zijde van de kerk) behoorden tot de gemeente Gronsveld. De 29 woningen met 130 inwoners ten oosten van de Dorpsstraat hoorden bij de gemeente Sint-Geertruid. Deze laatsten deden onder aanvoering van W. Jöbses een schriftelijk verzoek aan het provinciebestuur om hen ook bij Gronsveld in te delen. Zij waren van mening dat Gronsveld meer aandacht had voor het onderhoud van de wegen en de aanleg van verlichting dan de gemeente Sint-Geertruid. De laatste gemeente reageerde verbolgen op die aantijgingen en liet de Gouverneur weten dat de brief vol stond met verzinsels en dat men alleen maar uit was op belastingvoordeel. Resultaat: Eckelrade bleef een gedeeld dorp, zelfs tot de herindeling van 1982, toen het in zijn geheel opging in de nieuwe gemeente Margraten.

In Rijckholt was men in 1937 blijkbaar van mening dat een samenvoeging met Gronsveld nog wel een tijd op zich zou laten wachten. Daarom gaf de gemeenteraad toen toestemming een huis te kopen om in te richten als raadhuis, arrestantenlokaal en opbergplaats voor het materiaal van de brandweer (tegenwoordig: Rijksweg 200).

Nadat de Tweede Wereldoorlog was uitgebroken was het lot van het zelfstandige Rijckholt snel bezegeld. Al eerder waren plannen vanuit Den Haag naar het Zuiden gestuurd om de gemeenten Eijsden, Mesch, Gronsveld en Rijckholt samen te voegen. De gemeente Eijsden was vóór, maar Gronsveld en Rijckholt waren tegen. Hun bezwaren waren dat de Eijdsense bevolking voor een groot deel bestond uit mensen die in de industrie werkten. Zij hadden een hele andere levenshouding dan de agrarisch gerichte inwoners van Gronsveld en Rijckholt. Wel lieten de beide gemeenteraden weten dat een samenwerking tussen Gronsveld en Rijckholt bevorderlijk was voor beide dorpen, omdat zij van oudsher al één parochie waren en één lagere school hadden. Zij verzochten daarom de samenvoeging tussen Gronsveld en Rijckholt te bevorderen.

Op 1 januari 1943 was het zover. Per beschikking nr. 26391, van 22 december 1942 van departement van Binnenlandse Zaken werden beide gemeenten opgeheven en ontstond er een nieuwe gemeente: de ge-

meente Gronsveld. H. Bouchoms die al in 1941 door de Rijkscommissaris van het bezette gebied tot burgemeester van de beide gemeenten was benoemd, werd ook de burgemeester van de nieuwe gemeente. Hij was toen heer en meester, want vanaf 1 september 1941 waren de bevoegdheden van de wethouders én van de raadsleden overgegaan naar de burgemeester.

Nadat de Amerikaanse tanks Rijckholt en Gronsveld binnenrolden, werd George Spauwen (van "huize Dennenlust") benoemd tot burgemeester. Enkele dagen later hielden Spauwen en de aangewezen wethouders N. Dassen (Gronsveld) en P. Duijsens (Rijckholt) hun eerste vergadering. De inwoners van Rijckholt hadden het verlies van hun zelfstandigheid gelaten over zich heen laten gaan. Een protest zou op de Duitse bezetter weinig indruk hebben gemaakt. Toch hadden zij nog een tijdje nodig om aan de nieuwe situatie te wennen, want veel Rijckholtse ouders stuurden tot in de jaren vijftig (uit frustratie?) hun kinderen in Maarland naar school. Maar dat het gemeentehuis van de gemeente Gronsveld in 1950 in het kasteel van Rijckholt gevestigd werd, *haalde vèul bys oét de loch*.

De kerkelijke relatie

Hoe anders was de kerkelijke relatie tussen Rijckholt en Gronsveld. Eigenlijk vond daar een tegengestelde beweging plaats. Beide dorpsgemeenschappen vormden sinds de kerstening samen één parochie. (Volledigheidshalve: ook Eckelrade behoorde oorspronkelijk tot de parochie). De Rijckholtenaren moesten dus in Gronsveld aan hun kerkelijke verplichtingen voldoen. De Rijckholtse en Gronsveldse kinderen deden samen de Eerste H. Communie en de inwoners vierden gezamenlijk de Bronk. Ook de schutterij bestond uit zowel mannen van Gronsveld als van Rijckholt. De parochianen trokken tijdens de drie Kruisdagen twee dagen door de velden van Gronsveld en één dag door die van Rijckholt. Ondanks die gemeenschappelijkheid in parochielevens, botsten beide dorpsgemeenschappen vaker met elkaar, zeker als het om "de centen" ging. Geregeld vonden de Gronsveldenaren dat hun medeparochianen uit Rijckholt onvoldoende bijdroegen aan het onderhoud en de verbouwingen van de kerk. Vooral tijdens de bouw in de zeventiende eeuw leidde dit tot heftige conflicten. Zelfs zo, dat sommige Rijckholtenaren zich nauwelijks nog in Gronsveld konden laten zien, zonder gearresteerd te worden. De schout van Gronsveld zag zich genoodzaakt het vee en de vruchten op het land van de Rijckholtenaren te confisqueren om op die manier toch

Bronkprocessie in Rijckholt.

het geld te krijgen, waarop hij dacht recht te hebben. Dat dit tot grote strubbelingen moest leiden, laat zich raden. Ook binnen de schutterij waren er wrijvingen. Zo werden vader en zoon Blonden uit Rijckholt, respectievelijk keizer en koning van de schutterij, uit de schutterij gegooid. Verder protesteerden de Rijckholtenaren weer dat de armen van Gronsveld beter uit de armenkas bedeed werden dan die van Rijckholt en dat op Maria Lichtmis (2 februari) toen volgens een oud gebruik kaarsen in de kerk werden uitgedeeld, de Rijckholtenaren werden overgeslagen.

Toen pastoor Christiaan Lamberts in 1671 door de gravin ervan werd beticht een relatie te hebben met een vrouw uit Eckelrade en hij deze aangezet zou hebben tot abortus, vluchtte de pastoor naar Rijckholt waar hij zich veilig waande. Maar in strijd met alle geldende regels, Rijckholt was immers een andere jurisdictie dan Gronsveld, liet de gravin hem daar door haar gerechtsdienaren van zijn bed lichten en afvoeren naar het cachot in Gronsveld. Deze schending van de soevereiniteit van Rijckholt bleef jarenlang de verhoudingen tussen beide dorpen verzieken.

In 1881 vestigden zich Franse Dominicanen in Rijckholt. Zij waren hun land ontvlucht, omdat het werken hun daar onmogelijk werd gemaakt. Zij bouwden in Rijckholt een klooster en na verloop van tijd kregen de Rijckholtenaren toestemming om hun zondagsplicht in de kloosterkerk te vervullen. Maar de kerk van Gronsveld bleef toch hun parochiekerk, waar zij hun kinderen lieten dopen, waar de Eerste Communie werd gedaan, waar zij trouwden en begraven werden.

In 1956, dertien jaar nadat Rijckholt zijn gemeentelijke zelfstandigheid verloor, kreeg het de status van rectoraat en werd de dorpsgemeenschap kerkelijk gedeeltelijk onafhankelijk van de parochie Gronsveld. Toen in 1979 het rectoraat werd verheven tot parochie werd Prof. dr. Ch. Niederer S.J. de eerste pastoor en stond Rijckholt kerkelijk helemaal op eigen benen. Op 25 februari 2003 overleed pastoor Niederer, een week na zijn 90^e verjaardag. Hij was de oudste pastoor van Nederland in functie.

2003. Pastoor Charles Niederer.

Besloten dorpsgemeenschappen

Het verschil in dialectklanken tussen de dorpen in het Maasdal zou erop kunnen wijzen dat hier vroeger sprake was van vrij gesloten dorpsgemeenschappen. Hoe anders valt het verschil te verklaren tussen aan de ene kant het Gronsvelds/Rijckholts dialect en aan de andere kant het

dialect van Eijsden/Oost. Oost ligt bijna even ver van Rijckholt als van Eijsden. Van een natuurlijke hindernis tussen Rijckholt en Oost was ook geen sprake. Wat rechtvaardigt dan de klankverschillen? Het antwoord ligt wellicht in het feit dat dorpen Oost en Breust/Eijsden tot één parochie behoorden en dat de parochianen elkaar daardoor frequent ontmoeten. Is dat ook de reden waarom er nauwelijks verschil te horen is tussen een dialectsprekende Gronsveldenaar en een Rijckholtenaar?

Hoe het ook zij, in een dorp kende iedereen, iedereen bij naam. Men liep bij elkaar frank en vrij door de achterdeur in en uit. De onderlinge band werd nog versterkt door familiebanden. De Rijckholtenaren hadden bijna allemaal één of meer gemeenschappelijke voorvaders in hun stambomen. Trouwens, het was gebruikelijk dat jongens en meisjes van hetzelfde dorp veel "onder elkaar" trouwden. Dat had een praktische reden, want afstand speelde in het pré-fietstijdperk een grote rol. Een jongeman die verkering kreeg met een meisje uit een dorp vijf kilometer verderop, was al gauw twee keer een uur looptijd kwijt. Dat konden boerenjongens, zeker in de zomer, zich niet permitteren. Een jongeman kreeg daarom het advies een trouwpartner te zoeken waarvan hij vanuit zijn eigen woning de schoorsteen kon zien roken. Daarom hadden de jongemannen baat bij zo weinig mogelijk concurrentie van vreemden. Zij lieten zich hún meisjes niet zonder slag of stoot afnemen. Dat leidde vaak tot hilarische en heftige taferelen. Overigens tot grote ergernis van de meisjes. Die zagen die vreemde jongemannen graag komen.

Door beperkte sociale voorzieningen was men binnen een dorpsgemeenschap op elkaar aangewezen, hierdoor ontstond een hechte band: "naoberhuelp" was normaal. Dat uitte zich vooral bij geboorte, huwelijk, ziekte en overlijden, maar ook tijdens de oogsttijd, bij brand en verhuizing. Was men naar elders vertrokken dan bleef de band met het eigen dorp toch bestaan. Enkele keren per jaar keerde men terug naar het geboortedorp. Bruiloften, communiefeesten en begrafenissen, maar ook de Bronk en de kermis liet men niet zomaar voorbijgaan.

Een hechte gemeenschap had ook een nadeel: de sociale controle was groot. Normen en waarden, vooral ingegeven door de kerkelijke zedelijkheidsregels, konden voor een enkeling wel eens erg knellend zijn. Vooral in Rijckholt was de invloed van beide kloosters groot. De Dominicanen, waarvan een aantal uit de Rijckholtse gemeenschap voortkwam, hadden tot in de jaren zestig grote invloed op het dagelijkse leven. Maar een dorpsgemeenschap, waarin iedereen van elkaars wel en wee wist en

"naoberhuelp" een groot goed was, zorgde weliswaar voor veiligheid en geborgenheid maar ook voor rivaliteit ten opzichte van andere gemeenschappen.

Rivaliteit tussen Gronsveld en Rijckholt

Lag de kiem van de rivaliteit tussen Gronsveld en Rijckholt in het verleden? Of was het alleen maar het Calimero-effect? Wie het weet mag het zeggen! Geruststellend is dat ook tussen andere buurdorpen hetzelfde fenomeen zich voordeed: tussen Maarland en Oost, tussen Sint-Geertruid en Eckelrade, tussen Margraten en Keer.

Feit is dat toen in de jaren zestig een gemeente-ambtenaar vertelde dat hij in Rijckholt ging bouwen, zijn collega's hem vroegen of hij echt niets beters wist dan in Rijckholt te gaan wonen. In die tijd werd de gemeente de bouwgrond in de Bounamstraat, die in eerste instantie bedoeld was voor inwoners van de eigen gemeente, aan de straatstenen niet kwijt. Trouwens Gronsveldse bejaarden die een bejaardenwoning in Rijckholt aangeboden kregen, wilden die alleen accepteren als zij die naderhand konden ruilen met een woning in Gronsveld.

Wat is dat voor een gevoel Rijckholtenaar of Gronsveldenaar te zijn? Is dat chauvinisme, of heeft het toch met nestgeur te maken?

Ich sjiérf mich

Na beëindiging van de reeks "Ich sjiérf mich" kregen we een aantal bozige reacties van dames die zich afvroegen waarom hún familienaam, hun meisjesnaam dus, niet in de artikelenreeks "Ich sjiérf mich" aan bod was gekomen. In gepast schuld bewustzijn hebben wij dit verwijt aanvaard. De dames hebben het grootste gelijk van de wereld. Het was inderdaad niet erg hoffelijk. Daarom beginnen wij in dit nummer met de meisjesnamen. In deze reeks zijn ook de familienamen van nieuwe abonnees opgenomen.

Van den Abbeele

Deze familienaam kan op twee manieren worden verklaard. 1. Van de plaatsnaam Abeel of ten Abele. 2. Afgeleid van het oud-franse "albel, aubel" dat "witte boom, populier" betekent.

Varianten op deze naam zijn onder andere: Van den Abeel, Van den Aebeele, Van Abelle en Van Habel.

Adriaens

Afgeleid van de heiligennaam Adrianus.

Varianten zijn onder meer: Adriaan(s)sens, Adriaen, Adriance, Adryan, Adriani, Adriensen, Adrien en Adrience.

Bastings

Afgeleid van de vleivorm (koosnaam) van de voornaam Sebastiaan. Deze naam kent vele varianten zoals: Bastin, Bastine, Bastiné, Bastini, Bating, Basteijns, Bostin, Bosteijn en Bosthijs

Bisscheroux

Over de verklaring van deze naam zijn de geleerden het niet eens. Volgens de een is hij afgeleid van het Luikerwaalse "bischerou(l)" dat drinkbeker betekent en dus verwijst naar de beroepsbijnaam van de

ambachtsman die drinkbekers vervaardigde. Volgens prof. Tummers is het een variant van de plaatsnaam Micheroux in de provincie Luik. Een tweetal varianten is: Bicheroux en Becheroux.

Closet

Deze naam is afgeleid van een vleivorm van Clos, de korte vorm van de heiligennaam Nicolaas (Nicolaus).

Enige varianten van deze familienaam zijn: Closé, Closon, Closson, Clauset en Clauzé.

Crombach

Afgeleid van de plaatsnaam Crombach in de gemeente Richterich bij Aken óf van de plaatsnaam Crombach bij Sankt Vith in de provincie Luik.

Verwante namen zijn: Crombag en Crombags.

Van Dongen

Van de plaatsnaam Dongen in Noord-Brabant. De enige variant is Van Donghen.

Van Echteld

Afgeleid van de plaatsnaam Echteld in het Land van Maas en Waal. Mocht uw familie in Vlaanderen geworteld zijn dan kan de naam ook zijn oorsprong vinden in de plaatsnaam Hechtel in de Kempen.

Geurtjens

Van de voornaam Geurt die op zijn beurt weer is afgeleid van Godevaart of Godert. Enige varianten op deze naam zijn: Goort(s), Gort(s), Geurds, Gourts en Geurten.

Hardy

Van het Franse woord "hardi" dat moedig, durvend betekent. Varianten op deze naam zijn: Hardies, Lehardy, Ardies, Herdies en Ordies.

Herben

Afgeleid van de voornamen Herbert, Herbrecht of Heribert. Varianten zijn: Herbain, Arbijn en Aarbijn. De beroemde geleerde Matheus Herben uit Maastricht verlatijnste in de 16^e eeuw zijn naam tot Herbenus. De Herbenusstraat in Maastricht herinnert nog aan hem.

Hornesch

Misschien afgeleid van het verkleinwoord van "horn" (hoorn). Varianten: Hornez en Horney.

Kars

In verband staande met de Middelnederlandse voornaam Kerst of Karst.

Kempener

Van "Kempenaar": afkomstig uit de Kempen. Van de vele varianten noemen we: Kempenaars(s), Kempner, Kempineers, De Campenaere, Kimpinaire en Campaner.

Koopman

Van de beroepsnaam "koopman". Interessant zijn de talloze varianten. Enkele zijn: Kopman, Cuman, Cueman, Koman, Koeman, Coumans, Koumans en Kouhmane.

Leenders

Afgeleid van de voornaam Leonard, die weer een combinatie is van het Latijnse "Leo" = leeuw en het Germaanse "hardu" = sterk. Van de naam Leenders bestaan wel 90 varianten. We noemen er enkele: Leenaards, Lehnerts, Leinders, Lennaarts, Linnert, Lenoerts, Loenhard, Liesnard en Lienardy.

Mares

Bij deze familienaam bestaan twee mogelijkheden. 1. Afgeleid van het 13^e eeuwse Mariensoens of Marisone (=zoon van Maria) 2. Afgeleid van de voornaam Maurits of Maurice. Varianten zijn onder andere: Maris, Marris, Marres, Marissen(s) en Marist.

Menten

Afgeleid van de voornaam Clemens of van de vrouwelijke vorm ervan: Clementina (Clemente, Mente). Varianten zijn: Mente, Mentens, Minten(s) en Munten.

Nijhuis

Van een van de talrijke plaatsnamen: "Nieuw Huis". Ook in het Duitse taalgebied komt deze naam voor: Neuhaus, Neuhäuser, Neuenheuser enz. Nederlandse varianten zijn onder andere: Nyenhuis, Neyenhuizen, Neinhuis en Nienhuis.

Pirnay

Deze naam vindt zijn oorsprong in het Walenland. Oorspronkelijk werd hij geschreven als Pernel, een afleiding van Perrinel (verkleinwoord van Pierre). Pirnay is de Luikse variant. Andere varianten zijn: Perneel, Pernel, Preneel, Perinaud, Perenoud, Perniaux, Prenau, Pérénia en Pornel.

Quadvlieg

Sorry mevrouw, maar letterlijk betekent deze naam: kwade vlieg, een scheldnaam voor een lastig mens. Varianten zijn: Quadflieg, Quadflige en Quadvlies.

Schins

Afgeleid van de verkorte vorm van de Germaanse voornaam Schînhard. De naam werd naderhand begrepen als "schijn" (glans, schittering) en gelatiniseerd tot Fulgens (schitterend). Van de naam Schins bestaat een zestal varianten: Schijns, Schijnts, Schinz, Schintz, Schings en Scheins.

Schurgers

Volgens prof. Debrabandere is deze naam een afleiding van het Middelduitse schürgen of schurgen: schuiven, stoten, drijven, verleiden. De naam zou in verband kunnen staan met de familienaam Schürch, dit is een langzaam en gemakzuchtig mens. Volgens andere deskundigen zou de naam in verband kunnen staan met het Middelduitse schüren dat vuur aansteken of aanwakkeren betekende. Persoonlijk ben ik van mening dat de naam in verband staat met het dialectwoord "sjörge", dat sjouwen of zwoegen betekent. Een schurger zou dus een sjouwer geweest kunnen zijn. Varianten zijn: Schürgers, Schuergers, Surgers, Schürg en Schurg.

Somsen

Moelijk. Misschien dezelfde naam als de familienaam Somzé of Somze, afgeleid van de plaats Somzée in de provincie Namen.

Steendam

Afgeleid van een plaatsnaam die zowel in Zuid- als in Noord-Nederland veelvuldig voorkomt. Verwante namen zijn Van den Steendam, Van Steendamme en Van Steendam.

Tonnard

Afgeleid van de heiligennaam Antonius. Varianten zijn: Tonnar, Thonard, Thonart, Tonnaer, Toennaer en Tona.

Veraart

Twee mogelijkheden: 1. Uit "Van der Aart" óf 2. (maar dit is minder waarschijnlijk) van Ver Aert = vrouw Aertje. De naam wordt ook met "ae" geschreven.

Vorsterman

Afgeleid van de beroepsnaam van de vorster, de boswachter. De variant Vorstermans komt ook voor.

Waterval

In verband staand met de verspreid voorkomende plaatsnaam Waterval. Voor deze streek zal wel het gehucht Waterval bij Ulestraten in aanmerking komen.

Zeelen

Afgeleid van Marcellinus of Marcellus, een vlevorm van Marcus. Vroeger kortte men deze namen vaak af tot Celis en Ceelen. Verwant zijn de familienamen Celissen, Cilissen, Marcel(l)is, Marcelissen, Seelen, Zelis en Zelissen.

Gilles Jaspars

Natuur

In het Savelsbos valt heel wat te beschermen

Waarom moet de natuur in Nederland worden beschermd?

Vroeger bestond ons land uit bossen en moerassen. Met de komst van de mens werd de natuur en het landschap steeds meer aan diens behoefte aangepast. Door de eeuwen heen ontstond er akkerland en weidegrond en gingen we ontbossen, ontwateren en bebouwen en later kwamen industrieën. Dit alles ging ten koste van vele wilde planten- en diersoorten. In het begin van de vorige eeuw komen gelukkig de eerste natuurbeschermingsorganisaties in actie, bijvoorbeeld de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in 1905.

Een hele tijd later, pas in 1973, komt de Natuurbeschermingswet tot stand, die sommige in het wild voorkomende planten- en diersoorten, die in hun voortbestaan worden bedreigd, gaat beschermen. Wat betreft de dieren wil dit zeggen dat het strafbaar is om een beschermd dier te vangen of te doden. Ook mag men geen dood dier, ei of larve van de beschermde diersoort bezitten of te koop aanbieden. Men mag ze ook niet verontrusten of hun nest of hol verstoren. Zo kan bijvoorbeeld de aanwezigheid van een dassenburcht de exploitatie van een bedrijventerrein blokkeren.

Dat wij hier in Zuid-Limburg meer te beschermen hebben dan in de rest van Nederland komt door de unieke samenstelling van onze bodem en het heuvelachtige landschap. De kalk in de bodem zorgt voor de groei van kalkminnende planten zoals beschermde soorten als daslook, slanke sleutelbloem en de amandelwolfsmelk.

De opbouw van het landschap met zijn dalen, holle wegen, heuvels, graften, kalkgroeven en zijn specifieke flora zorgen voor een unieke rijkdom aan fauna. Niet alleen een karakteristiek aantal zoogdieren als das, eikel- en hazelmuis en vleermuizen, maar ook zeldzame insecten (vliegend hert), hagedissen, padden, salamanders en slakken komen alleen in Zuid-Limburg voor.

De eikel- en hazelmuis

Deze twee muizen behoren tot de groep van de slaapmuizen. Ze hebben hun naam te danken aan hun zeer lange winterslaap, waarbij ze opgerold liggen in hun lange pluizige staart. Wil Roosen van de Vereniging tot Natuurbehoud in Cadier en Keer heeft wel eens tijdens de jaarlijkse schoonmaak van de nestkasten een slapende eikelmuis aangetroffen. Eikelmuisen overwinteren op de gekste plaatsen. Zo zijn al eikelmuisen aangetroffen in een dassenburcht en in een mergelgroeve, maar ook dicht bij huis in schuren of zolders. Het zijn nachtdiertjes: ze slapen overdag en zijn 's nachts zeer actief. Ze maken bolvormige nestjes, vooral in braamstruiken, maar gebruiken ook oude vogel- en eekhoorn-nesten.

Eikelmuis.

L. Backbier (van de zoogdierenwerkgroep van het Natuurhistorisch Museum) ontdekte in Rijckholt een lijsternest met een dakje in een meidoornhaag. Hierin trof hij een vrouwtje eikelmuis met jongen aan. Het voedsel van de slaapmuizen is zowel plantaardig (bessen, noten en zaden) als dierlijk (eieren en insecten). De eikelmuis wordt in Vlaanderen ook fruitrat genoemd, want zij eet graag fruit.

De hazelmuis heeft het formaat van een huismuis met grote ogen (typisch voor een nachtdier) en een lange pluimstaart. De hazelmuis is de

kleinste slaapmuis van Europa. Typisch is dat de hazelmuis voorkomt in het oostelijk deel van ons heuvelland (rond Gulpen en Vijlen).

De eikel- of tuinslaapmuis is op de rug rossig bruin en haar buik en voeten zijn wit. Van haar snuit tot achter haar oor loopt een zwarte streep (masker). De staart is behaard met een kwastje aan het eind. De eikelmuisen verblijven liever in het westelijk deel van het mergelland en komen dus ook in het Savelsbos voor. De dieren zijn voor knaagdieren uiterst luidruchtig, met name in de voortplantingstijd. Fluiten, mormelen, piepen, grommen, alles is mogelijk. Een typische gedrag van de eikelmuis is het 'karavanen'. Tot hun zestigste levensdag worden de jongen geleid, hierbij omklemmen de jongen elkaar van achter met de voorpoten en volgen zo de moeder.

Hazelmuis.

De slaapmuizen zijn niet alleen beschermd in ons land, maar zijn tevens opgenomen in de Rode Lijst van het Ministerie van LTV. Dit wil zeggen dat er in de beheersplannen rekening gehouden wordt met deze bedreigde en kwetsbare dieren. Deze beheersplannen zorgen voor een gericht bosrandenbeheer, waardoor een geleidelijke overgang van bos naar open ruimte wordt gemaakt. Vooral in deze vegetatie voelen de slaapmuizen zich thuis.

Een ander soort slaapmuis is de relmuis of zevenslaper ("ziëvesjliéper") zoals wij haar hier noemen. De naam geeft aan dat zij een winterslaap houdt van zeven maanden (oktober tot mei). Deze slaapmuis lijkt op een grote eikelmuis, maar komt hier helaas niet meer voor.

Wijngaardslak

Een ander beschermd dier dat hier in onze omgeving goed gedijt is de wijngaardslak. Deze grootste huisjesslak leeft bij voorkeur op een kalkrijke bodem, op warme, enigszins vochtige plaatsen langs bosranden en onder struiken. Ze zijn vooral actief bij vochtig weer tussen april en oktober. Ik heb ze vorig jaar massaal aangetroffen op het plateau achter de Beuk.

Zodra het kouder wordt, verbergen zij zich onder de grond of onder een strooilaag. Het huisje wordt dan afgesloten met een dunne slijm laag die na enkele uren verhardt tot een dekseltje met een klein gaatje voor de ademhaling.

De dieren zijn tweeslachtig, dat wil zeggen dat elke slak zowel vrouwelijke als mannelijke geslachtsorganen heeft. De bevruchting vindt wederzijds plaats. De wijngaardslak bezit een 'liefdespijl', een soort dolk van kalk. Bij de copulatie richten de slakken zich op en prikkelen de partner door het uitstoten van de pijl in elkaars lichaam. In een gat worden de eieren gelegd, die na 25 dagen uitkomen.

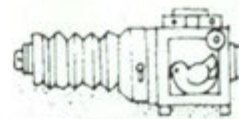
Wijngaardslak.

De toenemende belangstelling voor de consumptie van de wijngaardslak heeft deze soort in Zuid-Limburg ernstig bedreigd. De slakken voor consumptie worden tegenwoordig gekweekt. In de Natuurbeschermingswet staat ook aangegeven dat deze gekweekte slakken wel verkocht mogen worden.

Dit zijn slechts enkele van de vele beschermde dieren die in het Savelsbos voorkomen. Laten we hopen dat door de beschermende maatregelen en de nieuwe beheersplannen, het aantal dieren talrijker wordt.

Ina van de Weerd

Foto

1905. Communiefoto van de 12-jarige Agnes (Nes) Bouchoms, zus van onder andere Bèr, Christiaan (Zjèuneke) en Drik.

Leden Jongerenkoor "Groéselt" tijdens de optocht van 1981

1. Carry Martens (Vissers) 2. Marian Doyen 3. Eugene Jansen 4. Maryce Vaessens (Knooren) 5. Jacqueline Hofman (Hayen) 6. Frans Bernards 7. Ellen Spronck 8. Jenny Waber (Custers) 9. Piet Daemen 10. Michel Bergenhuizen 11. Emile Donders 12. Theo Huveners 13. Gus Hayen 14. Jo Donders 15. Agnes Caris 16. Nicole Habets (Daemen) 17. Piet Bouchoms 18. Sjef Caris 19. Karin Nolet 20. Hanny Spronck 21. Arend (Frank Donders) 22. Ingrid Jansen (Van Baal) 23. Jan van Baal.

1965. Meteropnemer Zjeng Wolfs in zijn uniform van de Plem. (Vader van onder andere Math, Zjêf, Hub en Eddy).

1959. Kasteellaan Gronsveld. V.l.n.r. Bèr Houten, Toon van Baal, Jan Houten, Anne-Marie Gadiot, Paul Gadiot.

Geziën

Het huis, Rijksweg 83, uit ons laatste periodiek werd in 1926/27 gebouwd in opdracht van Zjirra Goessens en Jês Schrijnemaekers. Het houtwerk van de woning zoals kozijnen, ramen, deuren en dakconstructie werd gemaakt door Zjang Mingels. Een prachtig kastje in de kamer toont dat Zjang ook een kundig meubelmaker was. Op 1 september 1927 trouwden Zjirra en Jês en betrokken het huis. Hun zoon Eddy en zijn aanstaande vrouw José Heuts lieten het huis in de zomer van 1966 verbouwen. De twee kamers werden bij elkaar getrokken en er kwam een nieuwe keuken. De gang en het trappenhuis bleven in de originele staat omdat de prachtig geschilderde stillevens en de mooi gemarmerde muren de trots van José en Eddy waren. Zjêf van Zjeu (Goessens) vertelde mij dat "marmeren" vroeger vaak gebeurde. Het grote voordeel was dat een gemarmerde wand een heel leven mee ging en goed schoongemaakt kon worden. Voor marmerwerk had je wel een vakman nodig. Zjêf had hiervoor een speciale cursus gevolgd. Jean Houten heeft mij in zijn huis het marmerwerk van Zjêf van Zjeu laten zien en het ziet er nog steeds prachtig uit.

Op 3 maart 1967 trouwden José en Eddy en zij betrokken toen dit prachtig verbouwde pand. De moeder van Eddy, Jês, zou haar hele verdere leven bij hen blijven wonen. Zij overleed op 4 april 1993 in haar honderdste levensjaar. Ze was toen bijna 50 jaar weduwe.

Officieel werden Eddy en José de eigenaren van deze woning in september 1972. Zij kregen twee zoons: Edward die geboren werd op 2 mei 1969 en Richard op 4 januari 1971.

Eddy en José vertelden mij de volgende anekdote. Vroeger stond er achter de bijkeuken een "bakkes" en als Jês wilde gaan bakken, ging opa Zjang (van de Kyzer) de dag ervoor naar de wei om "sjaanse" te halen. De volgende dag stond hij vroeg op en zei dan tegen zijn dochter: "Mèitske ich mäok dich alvas d'n oëve aon." Het hele dorp wist dan al gauw dat Jês ging bakken en dat Zjang dus weer eens flink aan "'t veunkele" was.

Op de plaats van de huidige garage stond vroeger de "sjmis" van "d'n doëve sjmiëd". Dit was de opa van Jean Spronck (Rijckholt), Bèr Spronck. Jean weet nog goed dat de karren met de paarden tot op de Rijksweg in de rij stonden om beslagen te worden.

Voor de goed observerende wandelaar moet het volgende binnenplaatsje gemakkelijk te vinden zijn.

Sjef Caris

Kên d'r hön nog

Nikkela en Jêt Dormans

In de afgelopen jaren is in de reeks "Kên d'r hön nog?" de horeca van Rijckholt, toevallig of niet, uitgebreid aan de orde geweest: het café van Lies Wassenaar, café Colla Wassenaar, de theetuin van Herman en Anneke Schêres, het café van Frênske Doyen en onlangs nog de jeugdherberg in kasteel Rijckholt. In dit rijtje mag frituur, theetuin en pension Dormans niet ontbreken.

De naam Dormans is in Zuid-Nederland en de Belgische grensstreek vrij algemeen. Opmerkelijk is dat de naam ook in het Waalse gebied veel voorkomt. Wil Dormans (zoon van Nikkela) ontdekte een plaatsje Dormans in Noord-Frankrijk. Hij ging op onderzoek uit en kwam ter plaatse ook de familienaam tegen. Een lid van de familie Dormans bewoonde zelfs het kasteel van dezelfde naam aldaar. Andere familiebanden werden niet ontdekt.

Naor bij haar huis in 't Getske.

Wel is bekend hoe de familie Dormans in Rijckholt is gekomen. In 't Getske in Rijckholt woonde Elionora (Nora) Janssen en haar broer Zjang. Dit steegje liep vroeger van de Rijksweg langs het patersklooster naar beneden richting Rijckholterbroek. In de volksmond werd de familie Dormans "die vaan Naor" genoemd. De verklaring is simpel: "Naor" is een verbastering van Nora.

Elionora Hubertina Janssen trouwde in 1890 met Willem Hubert Dormans uit Heer. Na hun huwelijk woonden zij eerst op drie verschillende adressen in de Dorpsstraat in Heer. Omstreeks 1910 gingen zij in Kerkrade wonen waar ze een sigarenzaak begonnen. Uit hun huwelijk werden 9 kinderen geboren. Vier kinderen stierven bij de geboorte en een kind na vier maanden. Twee meisjes (Berb en Lies) en twee jongens (Zjeng en Nikkela) bleven over. Omstreeks 1925 kwam Nora met haar zoon Nikkela (Willem was reeds overleden) terug naar Rijckholt en ze gingen wonen in 't Getske op nummer 6.

Nikkela (Nicolaas Hubertus) was geboren op 23 januari 1904 in Heer. Na de lagere school ging hij, zoals veel kinderen in die tijd, werken. Hij werkte onder meer de bij zusters in Rijckholt en was taxichauffeur. Nikkela was ook een verdienstelijk keeper en bracht het tot keeper in het 1e elftal van Caesar uit Beek dat toen in de hoogste afdeling uitkwam. Later speelde hij ook bij de Gronsveldse Boys, op het terrein bij "Vëus Houben" aan de Kampweg. Zijn opvolger Theofiel Goessens zei over hem: "Hër hèt gèinen èine ién z'n han, meh hër sjtaamp ze allemaol tot 't verrêk."

Nikkela kreeg verkering met Jêt (Antoinetta Maria Josephina) Minten uit Amby. Op 24 juli 1937 trouwden zij in Amby. Zij bouwden een huis in Rijckholt op de hoek van de Steenstraat en de Rijksweg (zie voorpagina). Nikkela werkte nog steeds als hovenier bij de zusters in Rijckholt. Maar daarvan kon hij zijn jonge gezin niet onderhouden. Om die reden verhuur-

Nora (Naor) en Zjang Janssen voor hun huis in 't Getske.

Nikkela, de keeper van Caesar.

den Nikkela en Jêt een deel van hun grote huis, onder andere aan de familie Naus die eerst in Maastricht woonde. Later begonnen Nikkela en Jêt hier pension. Hierbij moet worden vermeld dat Gronsveld en Rijckholt destijds zeer in trek waren bij gezinnen van boven de Moerdijk. Het was een goedkoop alternatief voor een duur hotel in Maastricht of Valkenburg. Voor 7 gulden per dag werd je door Nikkela en Jêt volledig in de watten gelegd.

In de vergunning die van gemeentewege werd verstrekt staat vermeld: vergunning voor logies aan 5 personen in 4 kamers. De kamers moesten van een nummer zijn voorzien. In de zomer waren meestal alle kamers bezet. In de winter werden de kamers incidenteel ook verhuurd. Nikkela en Jêt bleven hun hele leven in dit huis wonen. Alleen tijdens de bevrij-

Geniet van een goede vakantie in 'n bosrijke omgeving, f 7.- p.p. p.d. Bus-tochten naar België en Duitsland. - W. Dormans, Rijksweg 12, Ryckholt, tel. 04408-308. 2148

Advertentie uit Hollands Dagblad.

ding in 1944 moest het gezin tijdelijk uitwijken naar het kasteel omdat er zwaar afweergeschut in de buurt van hun huis was geplaatst. Nikkela en Jêt kregen drie zonen: Jean in 1939, Wil in 1946 en Nico in 1950. Nikkela had zijn baan als tuinman bij de zusters verruild voor een baan bij de cokesfabriek van de Staatsmijnen in Geleen. Hij ging met de mijnbus naar zijn werk. In 1962 werd hij belast met het onderhoud van het wagenpark van de directie van de Staatsmijnen in Heerlen. Nu ging hij elke dag met de trein naar Heerlen.

Nikkela in een directieauto van de Staatsmijnen.

In 1960 kregen Nikkela en Jêt vergunning voor de exploitatie van een theetuin naast hun woning. De theetuin was bedoeld voor de pension-gasten maar er kwamen ook passanten. Nu kwam Nikkela op het idee om frituur te beginnen. Met een kleine zwarte fritespan ging hij aan de slag. Uit het raam werden aanvankelijk alleen frites verkocht. Later kwamen daar snacks en andere lekkernijen bij en werd er een frituur aangebouwd. Er kwam een heus fritesfornuis met twee pannen en een gekoelde toonbank. Zoon Jean vertelt dat er op een dag, tot zijn grote opluchting, een aardappelschilmachine kwam. De woonkamer werd ingericht als klein restaurant.

De frituur werd ook druk bezocht door de gasten van jeugdherberg Rijckholt. Als het eten in de jeugdherberg niet naar de zin van de meisjes ("de haasjes") was dan werd al snel een bezoek gebracht aan de frituur van Nikkela en Jêt.

Hoogtepunten in het jaar waren, naast de extra drukte tijdens de bronk en de kermis (de draaimolen stond voor de deur), de motorraces in Francorchamps en de Sint-Vincentiusviering.

Op de 1^e zondag van juli worden traditiegetrouw motorraces gehouden op het circuit van Francorchamps in de Belgische Ardennen. Toen de autosnelweg Maastricht-Luik er nog niet was, reden alle motorliefhebbers door Gronsveld en Rijckholt. Op de vrijdag, zaterdag en zondag voor de race was het dan erg druk. Na de race op zondag was het een waar spektakel omdat dan alle motoren ongeveer gelijktijdig uit Francorchamps vertrokken. Heel Gronsveld en Rijckholt zette de keukenstoelen buiten en ging langs de weg zitten alsof het de motorraces zelf betrof. Hordes motorrijders raasden door onze dorpen, luid aangemoedigd door het talrijke publiek. De horecagelegenheden langs de route deden goede zaken. Zo ook frituur Dormans. Nikkela, die wel een motorrijbewijs had maar geen motor, kon dit geweld zeer waarderen.

Nikkela en Jét met klant in de frituur.

Het andere hoogtepunt was de jaarlijkse Sint-Vincentiusviering op een zondag rond 5 april. Op deze dag was er de processie van de Sint-Vincentiusvereniging uit Beek. De pelgrims werden met de bus tot café Scheepers in Gronsveld gebracht van waar de processie te voet naar de kerk in Rijckholt ging. Na een plechtige viering ter ere van de Heilige

Wil en Jean bij Nikkela op de motor.

Zonen, v.l.n.r. Wil, Jean, Nico.

Jean voor de frituur.

Jean met trapauto die Nikkela zelf maakte.

Jêt en Nikkela voor het huis.

Vincentius, die in Rijckholt vereerd wordt, zochten de pelgrims vertier in het dorp. Café Lies Wassenaar, café "Frênse" Doyen en de theetuinen van Scheres en Dormans waren dan afgeladen vol. Bij Dormans werd het hele huis tot en met de slaapkamers op de bovenverdieping leeg gehaald. Overal werden lange tafels geplaatst met stoelen. 's Morgens vroeg werden broodjes gesmeerd, vlaaien gesneden en koffie gezet. De storm duurde tot in de middag. Dan keerde de rust in Rijckholt weer. De horeca-uitbaters bleven met een gevulde beurs achter.

Tijd voor hobby's had Nikkela eigenlijk niet. Wel knutselde hij graag en maakte hij veel speelgoed zelf, onder andere een trapauto. Ook was hij altijd trots op zijn kerststal. Deze was zo groot dat Nico lange tijd erin kon.

Het was geen saaie boel in huis. Daar zorgden de vele gasten in de zomer wel voor. In tijden dat het minder druk was, kwam er veel familie op bezoek. Jêt kwam uit een gezin van 9 kinderen. Deze familieleden boden ook hulp in tijden dat dat nodig was. Een nichtje uit Schaesberg was vaste hulp in de weekenden en vakantieperiodes. Als de familie zelf op bezoek ging dan werd een auto gehuurd bij Jo Scheres, die behalve auto's ook solexen verhuurde.

Een blik op de theetuin.

Jê't had haar handen vol aan de huishoudelijke werkzaamheden. In de zomer als het druk was, was ze nooit ziek. In de winter had ze allerlei kleine kwaaltjes die bij het begin van het nieuwe seizoen weer als bij toverslag verdwenen.

Nikkela werd 72 jaar. Hij overleed op 17 juli 1976 in Verpleegkliniek Klevarie waar hij zijn laatste jaren had doorgebracht. Jê't overleed na een kort ziekbed op 15 mei 1982 in het ziekenhuis Sint-Annadal in Maastricht. Zij werd 75 jaar.

Frans van de Weerd

Rectificatie

In ons In Memoriam, Grueles 22 (2002), 4, pag. 151 staat Willy Derks. Dit moet zijn: Willy Derkx.

Copyright Stichting Grueles.

Secretariaat: Rijksweg 92, 6247 AK Gronsveld. tel. 043 - 4081575.

Abonnementen-administratie: Rijksweg 86 A, 6247 AK Gronsveld. tel. 043 - 4081662.

U kunt zich abonneren op ons tijdschrift door € 11 over te maken op Rabobank Gronsveld, rek.nr. 11.75.15.000 of Postbank 25 35 375 t.n.v. Stichting Grueles. Losse nummers € 3,50.

